

unicef
her çocuk için

TÜRKİYE- UNICEF
İŞ BİRLİĞİ PROGRAMI
2021 - 2025

2021

Özet Yıllık Rapor

COVID-19 DÖNEMİNDE İLERLEME

unicef

---

her çocuk için

Her hakkı saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü UNICEF'in izni olmadan çoğaltılamaz,
bir erişim sisteminde saklanamaz veya herhangi bir elektronik, mekanik, fotokopi,
kayıt veya başka bir şekilde, önceden izin alınmaksızın kullanılamaz.

UNICEF Türkiye olarak her çocuğa bir gelecek vermeyi amaçlıyoruz.

UNICEF Türkiye 2021 Yıllık Raporu, UNICEF'in, ortaklarıyla beraber, çocuklara nasıl hayati destek sağladığını ortaya koymaktadır.

Rapor, Türkiye'deki çocuklara, geçmişleri veya koşulları ne olursa olsun, karşılaştıkları dezavantajların üstesinden gelerek hayatlarında kalıcı ve olumlu bir etki yaratmak ve onlara hak ettikleri umut verici geleceği sağlamak için nasıl yardımcı olduğumuzu göstermektedir.

UNICEF, mülteci ailelerin çocukları ile savunmasız ve dezavantajlı çocuklar dâhil olmak üzere tüm çocukları desteklemektedir. Türkiye hükûmeti, diğer kurumlar ve STK'larla iş birliği içinde çalışarak ülkedeki tüm çocukların eğitime ve temel hizmetlere eşit şekilde erişmesini sağlamaya yardımcı olmaktayız.

UNICEF, her kız ve erkek çocuğun yaşam kalitesini dönüştürmeyi amaçlamaktadır. UNICEF, ister küçük çocuklar ve anneler için sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi, ister okul çağındaki çocuklar için öğrenimde devrim yaratılması, ister çocukların ruh sağlığı sorunlarının ele alınması ya da gençlere eğitim fırsatları sunulması olsun, doğumdan yetişkinliğe uzanan yolculuklarının her aşamasında çocuklara destek olmaktadır.

Ayrıca, hayatın her alanında adalet ve eşitliği teşvik ederek toplumsal cinsiyet ayrımcılığıyla mücadele etmekteyiz.

Erkek ve kız çocuklarının yetişkinliğe adım attıkları kritik ergenlik yıllarındaysa, onlara gerçek seçimler ve fırsatlar sunulmasına yardımcı olmakta ve onları aktif vatandaşlar ve olumlu değişimin katalizörleri olmaları için güçlendirmekteyiz.

Millî Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), Gençlik ve Spor Bakanlığı, Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) İdaresi Başkanlığı gibi Türkiye'deki bakanlıklara ve devlet kurumlarına derin minnettarlığımı ifade etmek isterim.

Ayrıca destekleri, profesyonellikleri, şevkleri ve çocuklara olan adanmışlıkları sayesinde Türkiye'de çocukların karşılaştıkları güçlüklerle yönelik etkili ve kalıcı çözümler geliştirmemizi sağlayan UNICEF Türkiye Millî Komitesi'ne ve diğer ulusal ve uluslararası STK'lara da teşekkürü bir borç bilirim.

Son ve çok önemli olarak, dikkate değer kapasitelerini çocukların menfaatleri doğrultusunda kullanarak çalışmalarımızı destekleyen özel sektöre giderek artan katkıları için teşekkür ederim.

Regina De Dominicis
UNICEF Türkiye Temsilcisi

İÇİNDEKİLER

Önsöz	05
Öne Çıkanlar	07
Eğitim	
Çocuk koruma	
Gençlerin katılımı	
Giriş: Zorluklar ve umutlarla dolu bir yıl	11
Başlangıç noktası: Erken çocukluk dönemi	15
COVID ile mücadele	19
Öğretmeye ve öğrenmeye devam edin!	23
Güvende kalmak	27
Şiddete ve çocuk yaşta evliliğe 'hayır'	31
Çocuklar, çalışma ve iş dünyası	35
Beceri gündemi	39
Ergenler: Çözümün parçası	43
Çocuklar için adalet	47
Çocuklar için kaynaklar	51
Çocuk hakları ve refahının izlenmesi	55
Mesajın anlaşılmasını sağlamak	59
Ek: 2021-2025 yılları için Türkiye-UNICEF iş birliği programı	63

2021'DE ÖNE ÇIKANLAR

Eğitim

COVID-19 salgını 2021 yılında da sürdüğü için, uzaktan eğitim Eylül ayına kadar temel eğitim şekli olarak devam etmiştir. Okul öncesi eğitime kayıt oranı düşük kalmıştır. En az bir yıllık kaliteli ilkökul öncesi eğitime kaydolan çocukların okulda başarılı olmak için ihtiyaç duydukları kritik becerileri geliştirme olasılıkları daha yüksektir ve sınıf tekrarı yapma veya okulu bırakma olasılıkları daha düşüktür.→ Bu nedenlerle UNICEF, pandemi boyunca Türkiye'yi hem okul öncesi eğitime yatırım yapılması hem de daha büyük çocuklara yardım sağlanması anlamında desteklemiştir.

- Ağustos ayında 15 yaş üstü tüm çocukların, Eylül ayında ise 12 yaş üstü tüm çocukların aşılmasına başlanmıştır.
- UNICEF, 191 Eğitim Bilişim Ağı (EBA) merkezini destekleyerek savunmasız çocukların çevrim içi öğrenmeye erişimini sağlamıştır. Bunun yanında, 164.107 okul öncesi ve ilkökul öğretmeni hibrit/harmanlanmış ortamlarda temel okuryazarlık ve matematik becerilerinin kazandırılması konusunda eğitim almıştır.
- Toplam 1.166 eğitim kurumuna güvenli ve hijyenik şekilde yeniden açılmaları için malzeme ve ekipman desteği sağlanmış ve 257.579 çocuk bu destekten faydalanmıştır.
- UNICEF destekli 'Okula Dönüş' iletişim kampanyası 10 milyondan fazla kişiye ulaşmıştır.
- The UNICEF-supported 'Back to Learning' communications campaign reached more than 10 million people.
- UNICEF "Beceri Geliştirme", "Matematik Seferberliği" ve Tasarım Beceri Atölyeleri" programları aracılığıyla ortaöğretim düzeyindeki 6.3 milyon öğrencinin akademik ve kişisel gelişim açılarından desteklenmelerine katkı sağlamıştır.
- 38.378 rehber öğretmene ve 787.319 öğretmene öğrenciler, öğretmenler ve ailelerle ruh sağlığı ve psikososyal refahları üzerinde çalışmak üzere eğitim verilmiştir.
- Güneydoğu Anadolu'da uygulanan ev, toplum ve mobil temelli erken çocukluk eğitimi programları, 14.000'i Suriyeli olmak üzere yaklaşık 26.000 çocuğa ulaşmıştır.
- Okula Kayıt için Destek programı ile 70.000'den fazla mülteci çocuk/ergen taranmış ve okula gitmeyen 28.940 çocuk okula kaydedilmiştir.
- Mülteciler için Şartlı Eğitim Yardımı (ŞEY) Programı, savunmasız durumdaki ailelere ekonomik destek sağlayarak ve koruma hizmetlerine ihtiyaç duyan çocukları tespit ederek eğitime katılımın teşvik edilmesinde bir kez daha hayati bir rol oynamıştır. Tüm eğitim kademelerindeki 625.901 çocuk için düzenli iki aylık ödemeler ve altı aylık ek ödemeler yapılmıştır. 2020-2021 döneminde, Türkiye'deki okullara kayıtlı mülteci çocukların yüzde 90'ı ŞEY'den yararlanmıştır.
- Okul öncesi örgün eğitim müfredatının (3-6 yaş) revizyonuna devam edilerek erken okuryazarlık, iklim değişikliği, kodlama ve çocuk gelişiminin ölçülmesi konularına odaklanılmıştır.
- 3.376 okul öncesi ve ilkökul öğretmenine dezavantajlı grupların eğitim sistemine dâhil edilmesini destekleyen kapsayıcı eğitim pedagojisi eğitimleri verilmiştir.
- Öğretmen kitapları ve değerlendirme araçları, 3. sınıfta düşük başarı gösteren çocuklara yönelik yetiştirme programında kullanılmak üzere tüm ilkökullara dağıtılmıştır.

Çocuk koruma

Mülteciler de dâhil olmak üzere, 26 ilde 228.314'ü çocuk, 304.339 kişi, devlet kurumları ve geniş bir sivil toplum kuruluşu (STK) ağı tarafından toplum temelli çocuk koruma ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadele programlarından faydalanmıştır.

- Çocuk Yaşta, Erken ve Zorla Evliliklerin Önlenmesine yönelik Birleşmiş Milletler Ortak Programı 127.000'den fazla kişiye ve 24.000 hizmet sağlayıcıya ulaşmış, 18.000'den fazla genci harekete geçirmiş ve 200'den fazla STK'nın programlara katılımını sağlamıştır
- Çocuk işçiliğiyle mücadele için yeni iş ortaklıkları başlatılmış, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarında tanımlandığı şekliyle çocuk işçiliğinin önlenmesine yönelik çalışmalar yürütülmüştür.
- Kanunla ilişki halindeki çocuklara yönelik politika iyileştirmeleri yapılmıştır. Alıkonmanın azaltılması ve yeniden suç işlemenin önlenmesine yönelik DENGİ denetimli serbestlik programı ile 1.299 çocuğa ulaşmıştır.
- Şu anda her ilde en az bir tane olmak üzere UNICEF destekli 118 çocuk dostu adli görüşme odası bulunmaktadır. Bu odalarda ihtiyaç sahibi 16.995 çocuğun ifadesi alınmıştır.
- UNICEF, Erken Çocukluk Gelişimi politikasının desteklenmesine öncülük edecek ulusal bir görev gücünün oluşturulması konusunda Türkiye Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile birlikte çalışmıştır.
- Yaklaşık 22.000 sağlık çalışanı, mülteciler de dâhil olmak üzere, bakım verenler arasında olumlu bebek ve küçük çocuk besleme uygulamalarının güçlendirilmesine yönelik çevrim içi eğitimden yararlanmıştır.

Gençlerin katılımı

Değişen iş piyasası ihtiyaçlarına cevap vermek üzere UNICEF desteğiyle revize edilen teknik ve mesleki eğitim programlarından 1,3 milyondan fazla öğrenci yararlanmıştır.

- 15 Tasarım ve Beceri Laboratuvarı, 763 lisedeki 611.524 ergene dijital ve yirmi birinci yüzyıl becerilerini geliştirme fırsatı vermiştir.
- 244.861 genç, çocuk hakları komiteleri ve sosyal girişimcilik ve liderlik programlarına kız elçiler olarak ve spor yoluyla gençlerin güçlendirilmesi programlarına katılmıştır.
- Küresel Sınırsız Nesil (Generation Unlimited) girişiminin bir parçası olarak, gençlerin ve özel sektörün temsilcilerini bir araya getiren UNICEF İş Danışma Kurulu tesis edilmiştir.
- Strateji ve Bütçe Başkanlığında Çocuklar için Kamu Maliyesi (PF4C) görev gücü kurulmuştur. UNICEF, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığını (ASHB) sosyal koruma sisteminin analiz edilmesini ve işletilmesini kolaylaştıran teknolojik yeniliklerle desteklemiştir.
- Sekiz belediyenin bütçeleri çocuk perspektifinden analizi edilmiştir. Belediyelerin performanslarını değerlendirebilmeleri için çevrim içi bir platform üzerinde çalışmalara başlanmıştır.
- UNICEF, diğer BM kuruluşlarıyla birlikte 2022-2026 Resmî İstatistik Programı'nın geliştirilmesi için girdi sağlamış, çocuklarla ilgili istatistiklerdeki ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına (SKA'lar) ulaşılmasının izlenmesi için gereken istatistiklerdeki boşlukları ortaya çıkarmıştır.
- UNICEF, çocuk haklarının izlenmesini geliştirmek için Kamu Denetçiliği Kurumu, TBMM çocuk hakları alt komisyonu, barolar ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliği sağlamıştır.
- Çocuk sorunlarının medyada yer alma oranı artmıştır. UNICEF Türkiye, UNICEF'in 75. yıldönümü vesilesiyle yapılan söyleşiler de dâhil olmak üzere geleneksel medyada 2.385 kez yer almıştır. UNICEF Türkiye'nin sosyal medya kanallarındaki takipçi sayısı 818.855'e ulaşmıştır. Web sitesi 1.004.574 kez ziyaret edilmiştir.
- Dünya Çocuk Günü'nde (20 Kasım) 110 influencer ve destekçi ile gerçekleştirilen çevrim içi etkinlikler, UNICEF Türkiye sosyal medya hesapları üzerinden 76,9 milyon katılımcıya ulaşmıştır.

2021 yılı başında
Türkiye'deki çocuk
nüfusu yaklaşık

1,7 milyonu

Suriyeli mülteciler olmak üzere

23 milyon

civarındaydı.

Giriş:

Zorluklar ve umutlarla dolu bir yıl

2021 yılında Türkiye hükûmeti ve UNICEF, çocukların yaşamlarındaki iki önemli aşamaya (erken çocukluk ve ergenlik) odaklanan beş yıllık yeni bir ülke programı başlatmıştır. Program, ayrıca, korunmaya muhtaç veya sosyoekonomik durumları, mülteci statüleri, engellilikleri veya ebeveynlerinin bakımından yoksun olmaları nedeniyle savunmasız durumda olan kız ve erkek çocuklarına da güçlü bir vurgu yapmaktadır.

UNICEF, COVID-19'un etkilerinin hafifletilmesine yardımcı olmak için diğer acil ihtiyaçların karşılanmasında da ön saflarda yer almıştır ve uzun vadede Türkiye'deki tüm çocukların haklarını ve refahını korumak için ulusal sistemlerin güçlendirilmesini desteklemektedir.

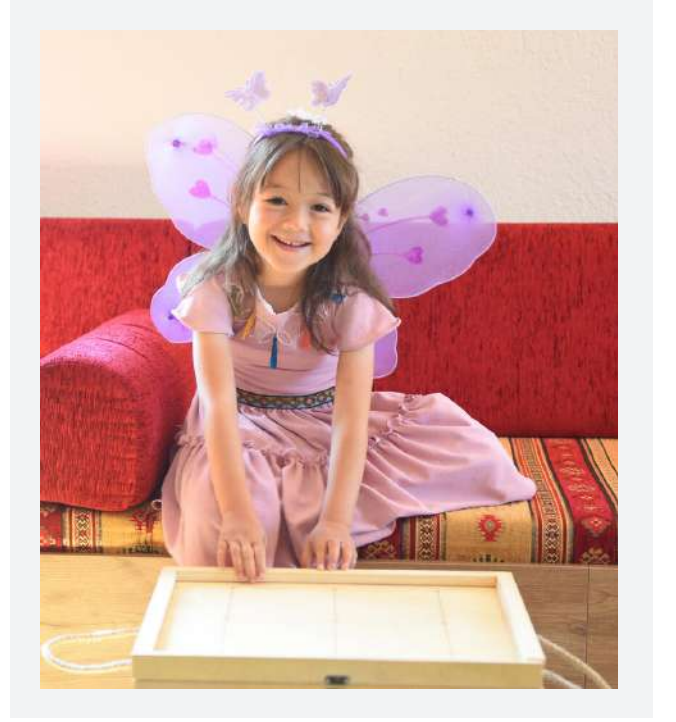
2021 yılı başlarken Türkiye'de yaklaşık 1,7 milyon Suriyeli mülteci dâhil olmak üzere 23 milyona yakın çocuk (toplam yerleşik nüfusun yüzde 27,2'si) yaşamaktaydı.

GSYH güçlü bir şekilde büyümüş ve işsizlik biraz azalmış olsa da artan enflasyon en savunmasız grupların satın alma gücünü aşındırmıştır.

Çocukların yüzde 32,1'inin yoksulluk içinde olduğu ve GSYH'nin yüzde 0,6'sının sosyal koruma için harcadığı tahmin edilmektedir.

COVID-19'un yayılmasını önleme için alınan tedbirler, ekonomide ve sosyal hayatta 2020'ye kıyasla daha az aksaklık yaşanmasını sağlamıştır. Bununla birlikte, vaka ve ölümler Mart-Mayıs 2021 ve Ağustos-Aralık ayları arasında bir kez daha zirve yapmış ve günlük teyit edilen vaka sayısı yaklaşık 25.000, ölüm sayısı ise ortalama 200 olarak gerçekleşmiştir. Ancak yıl sonu itibariyle yetişkinlerin yüzde 82'sinden fazlası iki doz aşı olmuştur. Ağustos ayında 15 yaş üstü, Eylül ayında ise 12 yaş üstü tüm çocukların aşılmasına başlanmıştır.

“**Uzaktan eğitim, 2020-2021 eğitim-öğretim yılının sonuna kadar çocuklar için temel eğitim şekli olmuştur. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan bir araştırma, Türkiye’de insanlar bu yöntemden giderek daha fazla memnun kaldığını ortaya koymuştur.**”

Bununla birlikte, tüm çocukların derslere erişebilmesi konusunda endişeler devam etmiştir. Tam zamanlı yüz yüze eğitim Eylül ayında yeniden başlamıştır.

Resmî rakamlar, COVID-19'un ilkökul ve ortaokul çağındaki çocuklar arasında okula kayıt düzeyleri üzerinde çok az etkisi olduğunu göstermiştir. Ancak, 5 yaşındaki çocuklar için kayıt oranı 2019-2020'de yüzde 71,2 iken 2020-2021 eğitim-öğretim yılında yüzde 56,89'a, 3 ila 5 yaş arası çocuklar arasında kayıt oranı ise yüzde 41,78'den yüzde 28,35'e düşmüştür.

Türkiye, 1 Temmuz 2021 tarihinde Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nden (İstanbul Sözleşmesi) çekilmiştir. Aynı gün Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Dördüncü Ulusal Eylem Planı başlatılmıştır. Bununla birlikte, Türkiye hükûmeti 6 Kasım'da iklim değişikliğine ilişkin Paris Anlaşması'nı onaylamış ve 2053 yılına kadar net sıfır emisyon hedefini benimsemiştir.

12 ilde
14.054'ü
Suriyeli olmak
üzere **25.987**
çocuğa
ulaşmıştır.

Başlangıç noktası: Erken çocukluk dönemi

Bir çocuğun refahının temelleri ilk yıllarında atılır. Türkiye'nin en küçük çocuklarının tam potansiyellerine tam ve eşit bir şekilde ulaşabilmeleri için erken çocukluk bakımı ve öğrenimine yatırım yapılması şarttır. UNICEF:

- Erken çocukluk gelişimine ilişkin ulusal politikaların geliştirilmesine katkıda bulunmakta ve
- Göçten etkilenen çocuklar ve engeli olan çocuklar da dâhil olmak üzere, en savunmasız durumdaki küçük çocukların yerel düzeyde içerilmesini sağlamaya yardımcı olan bir dizi program, hizmet ve modelin uygulanmasını desteklemektedir.

2021 yılında UNICEF, bu alanda ulusal politika oluşturma sürecine liderlik edecek bir Erken Çocukluk Gelişimi Görev Gücü kurulması için bilgi birikimini ve teknik desteğini Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile paylaşmıştır.

Buradaki amaç, Türkiye'deki küçük çocukların haklarını yerine getirmek için ilgili tüm bakanlıkları ve sektörleri bir araya getirmektir. UNICEF, Ege Üniversitesi tarafından düzenlenen Yedinci Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Kongresi'ni desteklemiştir.

UNICEF ayrıca ilgili bakanlıklarla ortaklık kurarak beslenme, aşılanma, bakım ve erken öğrenim alanlarındaki müdahalelerini genişletmiştir. Yaklaşık 22.000 sağlık çalışanı, mülteciler de dâhil olmak üzere, bakım verenler arasında olumlu bebek ve küçük çocuk besleme uygulamalarının güçlendirilmesine yönelik çevrim içi eğitimden yararlanmıştır. Eğitim modüllerinden yaklaşık 20 tanesi UNICEF desteği ile güncellenmiştir. Eylül ayı itibariyle, 0-11 aylık 55.815 mülteci çocuk (kohortun yüzde 76'sı) DPT3 aşısı ile aşılanmıştır.

Erken öğrenim içinse, Millî Eğitim Bakanlığının okul öncesi örgün eğitim müfredatının (3-6 yaş) revizyonuna devam edilerek erken okuryazarlık, iklim değişikliği, kodlama ve çocuk gelişiminin ölçülmesi konularına odaklanılmıştır. UNICEF ayrıca Sağlık Bakanlığının otizm spektrum bozukluğuna yönelik yeni erken müdahale programı için eğitim paketleri tedarik etmiş ve ilk pilot merkez için ekipman sağlamıştır.

Erken çocukluk eğitimine yönelik ev, toplum ve mobil temelli programlar Türkiye Kalkınma Vakfı, Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı ve Gaziantep, Kilis, Şanlıurfa ve Yüreğir belediyeleri ortaklığında uygulanmıştır. Bu programlar 12 ilde 14.054'ü Suriyeli çocuk (6.952 kız, 7.102 erkek) olmak üzere 25.987 çocuğa (12.895 kız, 13.092 erkek) ulaşmıştır. Başlangıçta anneleri hedef alan ev temelli erken çocukluk eğitimi modülü, pandemi sırasında evde daha fazla zaman geçiren babaların küçük çocuklarının erken öğrenimini desteklemelerini sağlamak için uyarlanmıştır.

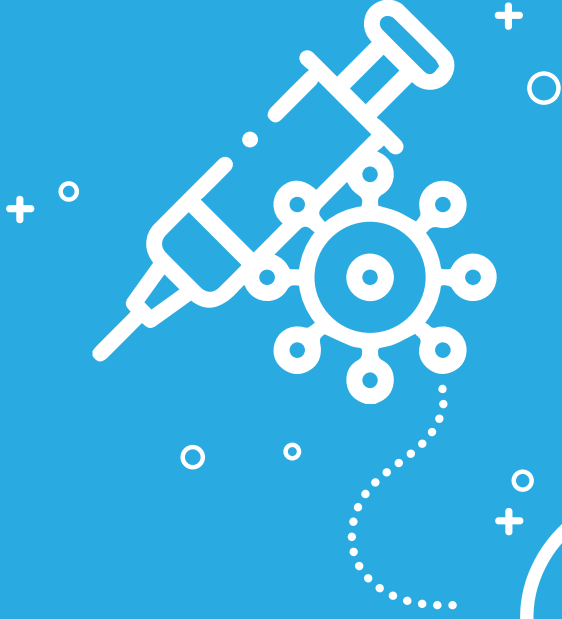

Avrupa Birliği'nin finansmanı ve LEGO Vakfı'nın desteğiyle, 18 ildeki yoksul ve uzak topluluklarda küçük çocukları olan 3.000 savunmasız haneye "Oyun Kutum" adlı erken çocukluk eğitim setleri verildi. Eğitimli gönüllü öğretmenler, bu materyallerden en iyi şekilde yararlanmalarına yardımcı olmak için ebeveynleri ziyaret etmiştir; ayrıca 24.000 çocuk öykü kitabı dağıtılmıştır. Ayrıca, 20 ildeki 85 ikili eğitim veren okulda üç ila altı yaş arası yaklaşık 22.000 çocuk LEGO oyun kutularını kullanarak rehberli oyun oturumlarına katılmıştır. Bu girişim aynı zamanda 1.000 okul öncesi öğretmenin eğitimini de içermektedir. Özel ihtiyaçları olan çocuklar için kapsayıcı olacak şekilde tasarlanan konteyner sınıflar ve 400 oyun alanı 2022 yılında kurulacaktır.

“
20 ildeki 85 ikili eğitim veren okulda üç ila altı yaş arası yaklaşık 22.000 çocuk LEGO oyun kutularını kullanarak rehberli oyun oturumlarına katılmıştır.”

COVID-19

ile ilgili içerik Türkçe
ve Arapçaya uyarlanmış
ve yaklaşık,

12,5 milyon
kez görüntülenmiştir.

COVID ile mücadele

Aşılamalara ve ekonomik ve sosyal hayatın normalleşmesine rağmen Türkiye’de COVID-19 salgınıyla ilgili zorluklar 2021 yılında da devam etmiştir. İlk 6 ila 8 ay boyunca, seyahat ve yüz yüze faaliyetler kısıtlı kalmaya devam etmiştir ve bu da devlet kurumları ve diğer kuruluşların hizmet sağlamasını veya savunmasız çocukların ve ailelerin bunlara erişimini zorlaştırmıştır.

UNICEF, salgına karşı güçlü bir müdahale yürütmeye devam etmiştir. Bu müdahalenin bir parçası olarak, nasıl güvende kalınacağına dair mesajların dağıtılmasına, aşılamanın teşvik edilmesine ve aşı tereddüdüne karşı mücadeleye katkıda bulunulmuştur.

2021 yılında, UNICEF Türkiye Ülke Ofisi web sitesine, COVID-19 sırasında ebeveynlikle ilgili 15 bilgi formu içeren bir ebeveynlik bilgi merkezi eklenmiş ve içerik Türkçe ve Arapçaya uyarlanarak yaklaşık 12,5 milyon kez görüntülenmiştir.

Susam Atölyesi ile yapılan küresel bir ortaklık kapsamında videolar, öykü kitapları ve dijital COVID-19 önleme/farkındalık materyalleri Türkçeye çevrilmiş ve UNICEF ortakları tarafından dağıtılmıştır. Bu kaynaklar, çocukları ve ebeveynleri COVID-19'u nasıl önleyecekleri konusunda bilgilendirmiş, pandeminin neden olduğu endişe ve korkuyla başa çıkmalarına yardımcı olmuş ve oyun oynamayı ve öğrenmeyi teşvik etmiştir.

UNICEF'in diğer faaliyetlerinin birçoğu, pandemiyle ilgili kısıtlamaların üstesinden gelmek, kilit kitlelere ulaşmak ve sağlık risklerini azaltmak için çevrim içi olarak veya hibrit yöntemlerle gerçekleştirilmiştir.

UNICEF personeli ve danışmanları evden çalışmaya devam etmiştir. Çevrimiçi toplantılar ve eğitim programları da düzenlenmiş ve geri bildirimler alınmıştır. Örneğin, toplum temelli çocuk koruma alanında psikososyal danışmanlık, vaka yönetimi ve önleme müdahalelerinin tümü çevrim içi sağlanacak şekilde uyarlanmıştır. İletişim teknolojisi, ergenlerin becerilerini ve katılımını teşvik eden faaliyetlerde yaygın olarak kullanılmıştır.

Bu yöntemlerin daha fazla kişiye ulaşması, uygun maliyetli olması ve acil durumlarda kullanılabilmesi nedeniyle daha da geliştirilmesi için adımlar atılmıştır. Örneğin, UNICEF şu anda eğitim sisteminde teknolojinin etkili kullanımında kaldıraç etkisi yaratmak amacıyla bir eğitim teknolojisi stratejisi üzerinde Millî Eğitim Bakanlığı ile iş birliği yapmaktadır. Dezavantajlı çocukların dijital eğitime erişimine yardımcı olmak için kurulan Eğitim Bilişim Ağı (EBA) Destek Merkezlerinin sayısı artırılabilecek ve bunlar yirmi birinci yüzyıl becerilerini geliştirmek için çok amaçlı dijital merkezler olarak uyarlanacaktır.

“

Dezavantajlı çocukların dijital eğitime erişimine yardımcı olmak için kurulan Eğitim Bilişim Ağı (EBA) Destek Merkezlerinin sayısı artırılacak ve bunlar yirmi birinci yüzyıl becerilerini geliştirmek için çok amaçlı dijital merkezler olarak uyarlanacaktır.”

UNICEF,
427.190

öğretmen kitabının ve
1.788.495
değerlendirme aracının
geliştirilmesini ve tüm
ilkokullara dağıtılmasını
desteklemiştir.

Öğretmeye ve öğrenmeye devam edin!

2021 yılında UNICEF, aşağıdaki amaçlara yönelik olarak Millî Eğitim Bakanlığı ile iş birliği yapmıştır:

01

COVID-19'a ve yılın ilk yarısında yüz yüze eğitimin büyük oranda ertelenmesine rağmen, okul çağındaki çocukların **eğitim almaya ve öğrenmeye** devam etmesini sağlamak

02

Özellikle Suriyeli çocuklar arasında **eğitime katılım düzeyini korumak ve artırmak**

03

Eğitim sisteminin **engeli olan çocuklar, mülteci çocuklar** ve diğer dezavantajlı çocuk gruplara yönelik kapsayıcılığını güçlendirmeye devam etmek.

2020-2021 ve 2021-2022 eğitim-öğretim yılları arasında, Türkiye’de örgün eğitime kayıtlı Suriyeli çocuk sayısı 731.713’e (372.138 erkek, 359.575 kız) yükselmiştir. Bu, brüt yüzde 65,1’lik bir kayıt oranını temsil etmektedir. (1-4. sınıflarda yüzde 75, 5-8. sınıflarda yüzde 81 ve 9-12. sınıflarda yüzde 43). Bununla birlikte, yaklaşık 400.000 Suriyeli çocuk okul dışı kalmıştır.

Türk çocukları arasında okula kayıt oranı 6-9 yaş grubunda yüzde 93,23, 10-13 yaş grubunda yüzde 88,85 ve 14-17 yaş grubunda yüzde 87,93 ile çok az değişiklik göstermiştir. Erkek çocuklar için kayıt oranları, 6-9 yaş hariç tüm yaş gruplarında kız çocuklardan biraz daha yüksek olmuştur.

Suriyeli ve diğer mülteci çocuklar, cihaz, internet ve elektrik eksikliği nedeniyle okulların kapalı olduğu dönemlerde uzaktan eğitime erişimde özellikle zorluklarla karşılaşmıştır. 2021 yılında UNICEF, 191 EBA destek merkezini destekleyerek eğitim ve öğretimin sürekliliğine katkıda bulunmuştur. Bu merkezler, savunmasız durumdaki çocukların çevrim içi öğrenime erişebilmek için gerekli tesislere, ekipmana ve desteğe ulaşmalarını sağlamaktadır.

UNICEF ayrıca 10 milyondan fazla kişiye ulaşan ulusal ‘Okula Dönüş’ iletişim kampanyasına da katılmıştır. Ayrıca, 1.166 eğitim kurumuna (257.579 çocuk) güvenli ve hijyenik bir şekilde yeniden açılmaları için malzeme ve ekipman desteği sağlanmıştır.

Daha da önemlisi, kapsayıcı eğitim pedagojisinin ulusal düzeyde benimsenmesine ilişkin olarak, 3.376 okul öncesi ve ilköğretim öğretmenine yönelik öğretmen eğitimi yoluyla daha fazla ilerleme kaydedilmiştir.

Öğrenciler, öğretmenler ve ailelerle pandemi sırasında ruh sağlığı ve psikosozal refahları üzerinde çalışmak üzere 38.378 rehber öğretmene ve 787.319 öğretmene de eğitim verilmiştir. Bu "Ruh Sağlığı Psikosozal Destek Programı" artık akran zorbalığı, travma sonrası ileri müdahale ve diğer psikolojik ihtiyaçları da ele almaktadır.

Kapsayıcı eğitim pedagojisinin ulusal düzeyde benimsenmesine ilişkin olarak, 3.376 okul öncesi ve ilköğretim öğretmenine yönelik öğretmen eğitimi yoluyla daha fazla ilerleme kaydedilmiştir.

“

UNICEF, 3. sınıftaki çocuklar arasında düşük okuryazarlık ve matematik becerisi oranını düşürmeyi amaçlayan ulusal İlkokullarda Yetiştirme Programı'nda kullanılmak üzere 427.190 öğretmen kitabının ve 1.788.495 değerlendirme aracının geliştirilmesini ve tüm ilkokullara dağıtılmasını desteklemiştir.”

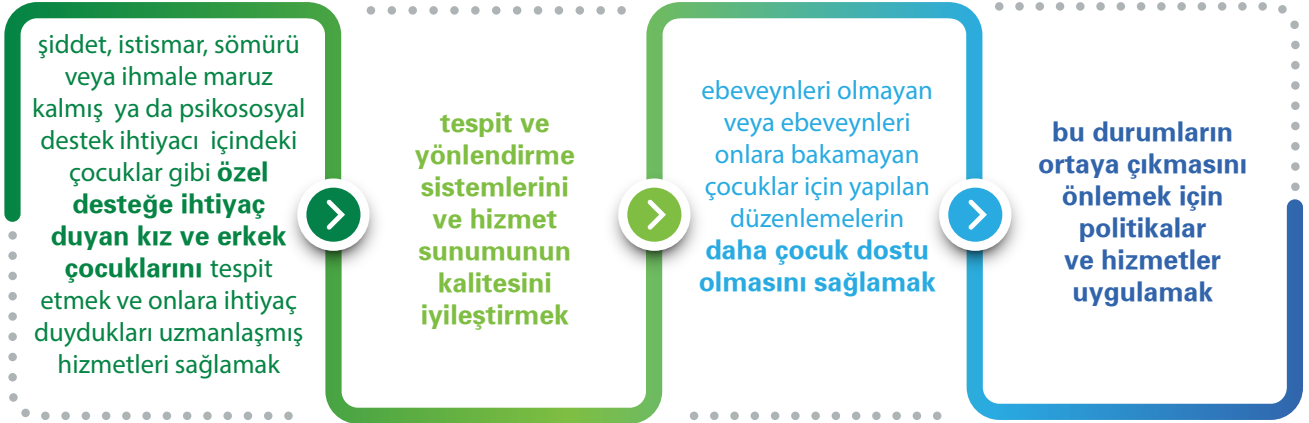
Türkiye 2021 yılına
17.896 evlat
edinilmiş çocuğun yanı sıra
7.864 koruyucu aile
yanında ve **13.524**
yatılı bakımda çocukla
girmiştir.

Güvende kalmak

2021 yılında UNICEF Türkiye, aşağıdaki amaçlara yönelik olarak Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ASHB), diğer kamu kurum ve kuruluşları ile STK'ların çalışmalarına katkıda bulunmuştur:

Çocuk koruma sistemlerinin güçlenmesi, desteklenmesi ve standardizasyonu ile hizmetlere erişimin zor olabileceği, çok sayıda mültecinin yaşadığı topluluklara özellikle odaklanılmıştır.

Mülteciler de dâhil olmak üzere, 26 ilde 228.314'ü çocuk, toplamda 304.339 kişi UNICEF'in desteğiyle geniş bir sivil toplum kuruluşu (STK) ağı ve devlet kurumları tarafından toplum temelli çocuk koruma ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadele programlarından faydalanmıştır. Örneğin, 56.846 çocuk uzmanlaşmış hizmetlere yönlendirilmiş, 16.717 bakım veren kişi COVID-19 salgını kapsamında olumlu ebeveynlik ve durumla başa çıkma oturumlarından yararlanmış ve 40.022 çocuk ruh sağlığı ve psikososyal destek danışmanlığından faydalanmıştır. Acil ihtiyaçları olan yaklaşık 18.689 kişi acil nakit yardımı almış ve uzun vadeli uzman desteğine yönlendirilmiştir.

Ailelerin, ebeveynlerin ve bakım verenlerin ihtiyaçlarını ve onlara sunulan hizmetleri değerlendirmek üzere bir Değerlendirme Çalışması başlatılmıştır. Bu çalışma, gelecekteki politikalar ve iş birliğine bilgi katkısı sunacaktır.

“

Çocuk koruma hizmetlerinin sağlanmasında vaka yönetimine ilişkin usul ve standartların netleştirilmesi için ihtiyaç duyulan normatif bir çerçevenin ve eğitim setinin geliştirilmesi çalışması hız kazanmıştır. UNICEF desteğiyle geliştirilen Değerlendirme Çerçevesi Rehberi 15 ilde ASHB Merkezlerinde test edilmiş ve 20.000'den fazla çocuğa ulaşılmıştır. Bu çerçeve, edinilen deneyimler doğrultusunda sürekli olarak güncellenmektedir.

”

UNICEF ayrıca, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığını 'Sivil Toplum Vizyon Belgesi ve Eylem Planı 2022-2023' oluşturulmasında desteklemiş, STK'lar tarafından sağlanan toplum temelli hizmetler ile kamu hizmetleri arasındaki koordinasyonu güçlendirmesi amacıyla 100'den fazla STK'nın sürece katılımını desteklemiştir. →

Türkiye 2021 yılına 17.896 evlat edinilmiş çocuğun yanı sıra 7.864 koruyucu aile yanında ve 13.524 yatılı bakımda çocukla girmiştir. Aile temelli bakım hizmetlerini desteklemiş, ailenin güçlendirilmesi ve ebeveynlik programları ile engeli olan ve gelişimsel risk altındaki çocuklara yönelik aile temelli erken müdahale sisteminin geliştirilmesi çalışmaları yürütülmüş, bu kapsamda sosyal hizmet işgücünü desteklemek için eğitimler gerçekleştirilmiştir. ASHB tarafından 30 Haziran Koruyucu Aile Günü olarak belirlenmiştir.

UNICEF desteğiyle
hazırlanan **ocuk
yaşta, erken
ve zorla evlilik**

konulu videolar sosyal
medyada yaklaşık

219.000
kez izlenmiştir.

Şiddete ve çocuk yaşta evliliğe 'hayır'

UNICEF ve ortakları tarafından yapılan tüm çalışmalar toplumsal cinsiyet perspektifiyle yürütülmekte ve izlenmektedir. Örneğin, çocukları erken öğrenime, örgün eğitime veya beceri geliştirme çalışmalarına dâhil etme çabaları, kız ve erkek çocukların karşısındaki özel koşulları ve zorlukları dikkate almakta ve kız ve erkek çocukların bu çabalardan eşit şekilde yararlanmasını sağlamak amacıyla takip edilmektedir. Ergen katılım programları, eşit katılımı sağlayacak ve olumlu toplumsal cinsiyet sosyalleşmesini teşvik edecek şekilde tasarlanmıştır.

Ek olarak, UNICEF, aşağıdaki amaçlara yönelik olarak çalışmalar yapmıştır:

- Kız çocuklarına ve kadınlara yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ile mücadele etmek
- Türk ve mülteci topluluklardaki kız çocukları için süregelen bir sorun olan çocuk yaşta evlilikleri önlemek ve bunlara müdahale etmek.

2021 yılında UNICEF, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ASHB) ile iş birliği yaparak eğitim programları geliştirmiş ve aile içi şiddeti önlemek ve aile içi şiddete müdahale etmek için çalışan 2.552 kamu personelini eğitmiştir.

Aile içi şiddet mağduru toplam 41.463 kadın ve kadın sığınma evlerinde anneleriyle birlikte yaşayan 18.012 çocuk, UNICEF desteğiyle eğitilen ASHB personelinden uzman psikososyal destek almıştır.

Aynı zamanda UNICEF, her yaşta ve cinsiyetten toplumu toplumsal cinsiyete dayalı şiddete karşı çıkmaları ve bu tür vakaları bildirmeleri için harekete geçirme konusunda STK'ları desteklemiştir.

UNICEF tarafından desteklenen toplum düzeyinde çocuk koruma çalışmalarının bir parçası olarak, 8.616 toplumsal cinsiyete dayalı şiddet mağduru ve risk altındaki kişi değerlendirilmiş ve 4.539'una kamu kurumları veya STK'lar aracılığıyla toplumsal cinsiyete dayalı şiddete özgü hizmetler sağlanmıştır.

“

Toplamda 59.648 kişi, UNICEF desteğiyle çevrim içi olarak veya toplum içinde sağlanan toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ile ilgili önleme ve müdahale hizmetlerinden yararlanmıştır.

”

UNICEF, Çocuk Yaşta, Erken ve Zorla Evliliklerin Önlenmesine yönelik BM Ortak Programına liderlik etmektedir. Bu program 127.000'den fazla toplum üyesine ve 24.000 hizmet sağlayıcıya ulaşmış, 18.000'den fazla genci harekete geçirmiş ve 200'den fazla STK'nın katılımını sağlamıştır.

Kız çocuklarının güçlendirilmesine yönelik GÜÇ programı ve toplumsal cinsiyete duyarlı ebeveynlik üzerine anne destek programı Türkiye'nin güneydoğusunda 29.958 kişiye ulaşmıştır. UNICEF desteğiyle hazırlanan çocuk yaşta, erken ve zorla evlilik konulu videolar sosyal medyada yaklaşık 219.000 kez izlenmiştir.

UNICEF, kız çocuklarının ve kadınların haklarını aktif bir şekilde desteklemiştir. Birleşmiş Milletler Kız Çocukları Günü, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA), BM Kadın Birimi ve Aydın Doğan Vakfı ortaklığında, UNICEF İcra Direktörü Henrietta Fore ve Nasdaq Başkanı ve CEO'su Adena Friedman'ın katıldığı bölgesel bir konferansla ('Artık Zamanı Geldi! Dijital Çağda Kız Çocuklarının Liderliği') kutlanmıştır.

926 iş yeri

denetlenmiş ve çocuk işçiliği

yapan **316 çocuk**

tespit edilerek uygun eğitim

hizmetlerine/sosyal

hizmetlere

yönlendirilmiştir .

Çocuklar, çalışma ve iş dünyası

2021 yılında UNICEF, Türk ve mülteci topluluklarında, tarımda, sanayi ve hizmet sektöründeki küçük işletmelerde ve sokaklarda süregelen bir sorun olan çocuk işçiliğiyle mücadele etmek için hükümet ve özel sektörle birlikte çalışmıştır.

UNICEF, çocuk işçiliği ile mücadele etmekle görevli taşra birimlerinin bilgi ve becerilerini güçlendirmek amacıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB) ve ASHB'den 120 personelin katıldığı dört bölgesel çalıştay düzenlemiştir.

UNICEF ayrıca Çocuk İşçiliğinin Sona Erdirilmesi Uluslararası Yılı münasebetiyle bir Çocuk İşçiliği Gençlik İstişaresi düzenlemiştir. Yirmi ilden elli çocuk ve genç, çocuk işçiliğinin ele alınmasına yönelik çözümlerini birlikte tasarlayıp sunmuştur ve ÇSGB, genç tasarımcılarla çalışmaya devam edeceğini ve ulusal çocuk işçiliği programının ulusal strateji kuruluna gençleri dâhil edeceğini taahhüt etmiştir.

İzmir ve Konya'da gerçekleştirilen çocuk işçiliği haritalama çalışması sırasında 926 iş yeri denetlenmiş ve çocuk işçiliği yapan 316 çocuk tespit edilerek uygun eğitim hizmetlerine / sosyal hizmetlere yönlendirilmiştir.

'Türkiye'de İnsani Yardım Bağlamında Çocuk İşçiliğini Önleme ve Müdahale Araç Kiti' tamamlanmış ve devlet kurumları, özel sektör, sivil toplum kuruluşları(STK'lar)veBMkuruluşlarının kullanımına sunulmuştur.

UNICEF, Uluslararası Çalışma Örgütü, Strateji ve Bütçe Başkanlığı ve Türkiye İstatistik Kurumunun iş birliği sonucunda Türkiye, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları için benimsenen tanımı kullanarak çocuk işçiliğinin boyutunu öngörmeye yönelik hazırlıklarını tamamlamıştır.

UNICEF, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) ortaklığıyla 2021'in son çeyreğinde beş ilde yaklaşık 400 işyeri ziyareti gerçekleştirilmiştir. Bu ziyaretlerde çocuk işçiliği riski altındaki 50'den fazla çocuk tespit edilmiş ve eğitim ve öğretim hizmetlerine yönlendirilmiştir.

UNICEF, Türkiye'deki tedarik zincirlerinde çocuk işçiliğine ilişkin bir analiz başlatmış ve ilk olarak üç Hollandalı marka ile bunların hazır giyim sektöründeki dört Türk tedarikçisinin durumunu incelemiştir. Bu girişim, Hollanda'daki UNICEF Ulusal Komitesi'nin desteği ve Adil Çalışma Derneği'nin ortaklığıyla gerçekleştirilmiştir. Bulgular, tedarik zincirlerindeki şirketleri çocuk işçi çalıştırmaktan caydırmak için kullanılacaktır. Çalışma, UNICEF Çocuk Hakları ve İş İlkeleri çerçevesi altında yürütüldüğünden, tüm çocuk haklarını destekleyen iş uygulamalarını teşvik etmeye yönelik daha geniş çabalara da katkıda bulunacaktır.

“

UNICEF'in sosyal koruma ve eğitim alanlarındaki çalışmaları aynı zamanda çocuk işçiliğinin önemli nedenlerini, yani yoksulluk ve eğitim ve öğrenime katılmamayı da ele almaktadır.”

Bunun yanında, UNICEF, TESK ve Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) ile birlikte çalışarak ergen çırakların iş yeri eğitimi aldığı küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin alması gereken iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini güncellemiştir.

2021'de laboratuvarlar,

763 lisedeki

611.524 ergene

dijital ve yirmi birinci yüzyıl
becerilerini geliştirme
fırsatı vermiştir.

Beceri gündemi

Ergenlik dönemi, kız ve erkek çocukların yaşam becerilerini ve yetişkin olarak çalışma becerilerini kazanmaları gereken kritik bir dönemdir. Ancak, mülteciler de dâhil olmak üzere Türkiye'deki ergenlerin önemli bir kısmı okula gitmemekte veya ihtiyaç duydukları becerileri edinememektedir.

UNICEF, MEB, Gençlik ve Spor Bakanlığı (GSB), yerel yönetimler ve STK'lar ile birlikte aşağıdakilere katkıda bulunmaktadır:

**ergenlerin
ortaöğretime
dâhil edilmesi ve
ortaöğretimde
tutulması**

**yenilikçi yaygın/
sargın eğitim ve
beceri gelişimi
biçimlerine
erişim**

**iyileştirilmiş
eğitim
programları**

**bir dizi yaşam
becerisi girişimi.**

2021 yılında UNICEF, hassas durumdaki ergenlerin ortaöğretim okullardan erken ayrılmalarını veya eğitimi tamamen bırakmalarını önlemek amacıyla ulusal bir erken uyarı sistemi geliştirmek için MEB ile birlikte çalışmıştır. Sistem, çeşitli hükümet birimlerine görev ve sorumluluklar vermekte olup, devamsızlığı ve okuldan erken ayrılmayı etkileyen tüm faktörleri ele almaya çalışacaktır.

UNICEF, eğitimlerini kaçıran mülteci çocukları tespit etmek için bakanlıklar ve diğer ortaklarıyla birlikte çalışmıştır. Okula Kayıt için Destek programı, eğitim durumlarını ve ihtiyaçlarını belirlemek için 70.000'den fazla mülteci çocuğu/ergeni taramış ve COVID-19'a rağmen okul dışında kalan 28.940 çocuğun örgün ve yaygın eğitime kaydedilmesini sağlamıştır.

Tarananların birçoğu, eğitime katılmalarının önündeki mali, bürokratik veya sağlık, toplumsal cinsiyet ve engellilikle ilgili engelleri aşmalarına veya diğer haklara erişim sağlamalarına yardımcı olmak için başka hizmetlere de yönlendirilmiştir.

UNICEF'in desteğiyle, okul dışı kalmış 7.394 mülteci çocuk, kayıp öğrenim yıllarını telafi etmek ve örgün eğitime başarılı bir geçiş sağlamak için MEB'in Hızlandırılmış Eğitim Programı'na katılırken, 16.972 mülteci çocuk da GSB, Türk Kızılayı, belediyeler ve STK'lar tarafından sağlanan Türkçe dil kursları ve ev ödevi desteğinden yararlanmıştır.

MEB tarafından UNICEF'in teknik desteği ile değişen iş piyasası ihtiyaçlarına yanıt vermek ve aktarılabilir ve dijital becerileri içermek üzere revize edilen teknik ve mesleki eğitim programlarından 1,3 milyondan fazla öğrenci yararlanmıştır.

“

UNICEF, 15 tasarım ve beceri laboratuvarının kurulmasına ve öğretmenler ile il koordinatörlerinin eğitilmesine yardımcı olmuştur. 2021’de laboratuvarlar, 763 lisedeki 611.524 ergene dijital ve yirmi birinci yüzyıl becerilerini geliştirme fırsatı vermiştir.”

UNICEF ayrıca, okullarda zorbalığın ele alınmasından sorun çözme, liderlik ve iletişim becerilerine kadar gençlerin sosyal becerilerini geliştirmeyi amaçlayan programlarla çeşitli kamu ortaklarını ve kamu dışı ortakları desteklemiştir. Bu programlar on binlerce Türk ve mülteci çocuğa ulaşmış, sosyal uyuma katkıda bulunmuş ve gelecekte yaygınlaştırılabilecek modeller oluşturmuştur. Gençlerin güçlendirilmesi, beceri geliştirme ve akranlar arası mentorluk faaliyetleri de savunmasız durumdaki Türk ve mülteci çocuklara yönelik toplum temelli çocuk koruma programlarına entegre edilmiştir.

Kasım ayında
düzenlenen
Ulusal Çocuk Forumu'na

81 ilden **200** ergen
çevrim içi olarak katılmış ve
40 çocuk danışma
kurulu üyesi Ankara'da
bir araya gelmiştir.

Ergenler: Çözümün parçası

BM Çocuk Hakları Sözleşmesi, çocuklara karşılaştıkları sorunlarda söz hakkı tanıyan bir katılım hakkı tesis etmektedir. Küresel olarak, gençleri daha geniş çaplı sorunların çözümüne giderek daha fazla dâhil etmeye yönelik bir eğilim var. Türkiye’de UNICEF, başta ergenler olmak üzere çocukların ve gençlerin katılımını desteklemek için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, ASHB ve diğer kamu ortakları ve kamu dışı ortaklarla birlikte çalışmaktadır.

UNICEF’in ergenlerle ve ergenler için yürüttüğü çalışmaların bir yönü, ergenlerin eğitim ve öğrenim, toplumsal cinsiyet eşitliği, çocuk işçiliği ve çocuk yaşta evlilikten korunma haklarını desteklemek iken, diğer yönü de aşağıdaki hususlarda onlara destek sağlamaktır:

sosyal hayata
dâhil olma

sosyal meselelere
fikirleriyle katılım

UNICEF’in desteklediği
programların tasarım ve
uygulamasına katılım

daha geniş
çaplı karar alma
süreçlerine katılım.

“

2021 yılında UNICEF ve ortakları, her ilde kurulan çocuk hakları komitelerinin çalışmaları ve sosyal girişimcilik, liderlik, kız elçiler ve spor yoluyla gençleri güçlendirme faaliyetleri aracılığıyla 244.861 ergen ve gence ulaşmıştır.. ”

Ulusal gençlik sosyal inovasyon becerileri girişimi 'Genç-UPSHIFT'in 54.776 genci kapsayacak şekilde başlatılması için hazırlıklar yapılmıştır. UNICEF ve çocuk gelişimi konusunda uzmanlaşmış bir şirket olan iChild, gençlerin sosyal inovasyonlardaki rolünü sergileyen ve 500'den fazla izleyiciye ulaşan bir 'Sosyal Etki gençlik konferansı' düzenlemiştir.

Kasım ayında düzenlenen 22. Ulusal Çocuk Forumu'na 81 ilden 200 ergen çevrim içi olarak katılmış ve 40 çocuk danışma kurulu üyesi Ankara'da bir araya gelmiştir. Karar alıcılar ve kalkınma ortakları için tavsiyeler içeren 'Dijitalleşen Dünyada Çocuk ve Genç Olmak' konulu sonuç bildirgesi, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı ve UNICEF temsilcisine sunulmuştur.

Türk ve Suriyeli genç gönüllüler, Mahalle Destek Mekanizması'nda yer alarak ergen akranlarının eğitim ve öğreniminde COVID-19 sebebiyle ortaya çıkan yeni ihtiyaçları tespit etmeye ve onlara hizmetlerle destek olmaya yardımcı olmuştur. Çocuk işçiliğiyle mücadeleye yönelik UNICEF destekli çabalar için gençlere de danışılmıştır.

Sınırsız Nesil (Generation Unlimited), Genel Sekreter'in eş başkanlığında kamu sektörü, özel sektör, sivil toplum temsilcilerinden ve gençlerden oluşan uluslararası bir girişimdir. Girişim, Türkiye'de 14 özel şirket ve iş derneği, UNICEF Türkiye Millî Komitesi ve gençlerin temsilcilerinden oluşan UNICEF İş Danışma Kurulu'nun kurulmasıyla başlatılmıştır. Bu grup, eğitim ve öğretimden istihdam ve girişimciliğe kadar Türk gençlerinin karşılaştığı zorlukları ele almak üzere yenilikçi iş birlikleri oluşturmak için çalışacaktır. Bu amaçla Sınırsız Nesil Genç Liderler Konseyi de kurulmuştur.

UNICEF, yeni
atanan **193** uzman için
görüşmelerin yürütülmesi
konusunda
özel eğitim
sağlamıştır.

Çocuklar için adalet

UNICEF, uluslararası standartlar doğrultusunda, adalet sisteminde çocukların haklarının korunmasına yönelik politikaların, sistemlerin ve hizmetlerin güçlendirilmesi için Adalet Bakanlığı ve barolarla yakın iş birliği içinde çalışmaktadır. Bu iş birliğinin amaçları aşağıdakilerdir:

01

suça sürüklenen suç mağduru olan ve tanık çocuklara yaşlarına ve çocuk olarak sahip oldukları haklara uygun usûllerin geliştirilmesi

02

Alıkonulan çocuk sayısının azaltılması ve suça sürüklenen çocuklar için onarıcı adalet yaklaşımıyla **toplumla yeniden bütünleştirmenin sağlanması**

03

adalete erişim ve **adli yardım** da dâhil olmak üzere baroların **çocuk haklarına** katkılarının artırılması.

2021 yılında UNICEF, bu hedeflere ulaşmayı amaçlayan mevzuat ve politika değişikliklerinin geliştirilmesine katkıda bulunmaya devam etmiştir. Hükûmet, suç mağduru çocukların, suça sürüklenen çocukların ve anneleriyle birlikte cezaevinde kalan 0-6 yaş arası çocukların hakları ve refahına yönelik tedbirler içeren bir İnsan Hakları Eylem Planı yayımlamıştır. Velayet anlaşmazlığının konusu olan çocukların ebeveynleri ile temas kurmalarını kolaylaştırmak amacıyla mevzuatta değişiklik yapılmış ve denetimli serbestlik altındaki çocuklara özgü yönetmelik hükümleri kabul edilmiştir.

“

Çocuk mahkemeleri konusunda da ilerleme kaydedilmiş, çocuk mahkemelerinin bulunmadığı yerlerde çocuk davalarına bakmak üzere özel mahkemeler belirlenmiştir. İlk bağımsız çocuk dostu adliye binası (“Çocuk Adalet Merkezi”) UNICEF işbirliğinde Adalet Bakanlığı tarafından Erzurum’da kurulmuştur.”

800’den fazla hükümlü çocuk, COVID-19 salgınının neden olduğu sağlık riskleri nedeniyle Nisan 2020’de geçici olarak tahliye edilmiş ve bu düzenleme 2021 yılı boyunca uzatılmıştır. Bu durum, hapsedilmeye alternatiflerin uygulanabilirliğini göstermektedir. UNICEF, yöneltme (diversiyon), onarıcı adalet ve alıkonmanın alternatiflerine ilişkin kapsamlı bir çalışma çerçevesi geliştirmiştir..

Bunun yanında, artan sayıda çocuk toplum temelli denetimli serbestlik mekanizmalarından yararlanmıştır.→ Alıkonmayı azaltmayı ve yeniden suç işlemeyi önlemeyi amaçlayan UNICEF destekli DENGE denetimli serbestlik programı toplamda 1.299 çocuğa ulaşmıştır (1.062 erkek, 237 kız).

UNICEF destekli adli görüşme odalarının sayısı 118'e yükselmiştir. Bu odalarda, suç mağduru çocuklar da dâhil olmak üzere çocukların ifadeleri güvenli, ve travmadan uzak bir şekilde alınabilmekte ve kaydedilebilmektedir. Artık her ilde bu türden en az bir oda bulunmaktadır. Bu odalarda 16.995 çocukla (4.350 erkek ve 12.645 kız) görüşülmüştür. UNICEF, yeni atanan 193 uzmanın görüşme teknikleri konusunda eğitim almasına da destek vermiştir.

UNICEF ve Türkiye Adalet Akademisi, hâkim ve savcı adaylarına yönelik eğitim programlarını gözden geçirmeye başlamıştır.

Çevrim içi güvenlik ve şiddetin dinamikleri ile buna karşı geliştirilebilecek çocuk dostu müdahaleler konusunda dijital ortamlarda çocuklara yönelik şiddete ilişkin bir rapor hazırlanmış , bu çalışmayla adalet çalışanları arasındaki bilgi eksikliğini giderilmesine yönelik adımların ilki atılmıştır.

Tüm eğitim
kademelerindeki

625.901 çocuk

için düzenli iki aylık ödemeler

ve **altı aylık**

ek ödemeler
yapılmıştır

Çocuklar için kaynaklar

Çocuk haklarını korumak için mali kaynaklara ihtiyaç vardır.

Hükûmetin ve yerel yönetimlerin çocuklara hizmet sağlayabilmek için yeterli kaynak ayırması ve bu kaynakları etkin bir şekilde harcaması gerekmektedir.

Bazı aileler, çocuklarını yeterince beslemek ve onlara bakmak, onları eğitmek ve çocuk işçiliği, çocuk yaşta evlilik, sosyal dışlanma veya kanunla ihtilafa düşme gibi risklerden korumak için sosyal korumaya ihtiyaç duymaktadır.

Toplumdaki eşitsizlikler çocukları yetişkinlerden daha fazla etkilemektedir. Çocuk yoksulluğu (eşdeğer kullanılabilir hane halkı gelirinin yüzde 60'ının altında) 2020 yılında yüzde 32,1 olmuştur. Çocuklar ve aileler için yapılan sosyal koruma harcamaları GSYH'nin yüzde 0,6'sı olarak gerçekleşmiştir. Mültecilerin çoğunluğu toplum içinde yaşamasına, kamu hizmetlerine erişimleri olmasına ve kamplarda çok az sayıda mülteci bulunmasına rağmen, mülteciler daha yüksek düzeyde yoksulluk yaşamaktadır.

2021 yılında UNICEF, Strateji ve Bütçe Başkanlığında Çocuklar için Kamu Finansmanı (PF4C) görev gücünün kurulmasına katkıda bulunmuş ve erken çocukluk eğitimi (EÇE) hizmetlerinin ve hizmet sağlama modellerinin maliyetlendirilmesi ve EÇE'ye yatırım yapılmasının gerekçelerini ortaya koymak açısından çalışmalar yapmıştır.

UNICEF, ASHB ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'nı (SYDV) sosyal koruma sisteminin analiz edilmesini ve işletilmesini kolaylaştıran teknolojik yenilikler geliştirmeleri ve 'Nakit+' programlar (nakdi yardıma ek olarak başka tedbirleri de içeren programlar) ve şoklara yanıt veren ve çocuklara duyarlı sosyal koruma konusunda farkındalıklarını artırmaları için desteklemiştir.

Yerel düzeyde, seçilen 50 belediyenin çocuk hakları programlaması ve çocuk dostu yönetim/bütçeleme (ayrıca çocuk katılımı ve çocuk işçiliği ile mücadele) konusundaki kapasiteleri Belediyeler Birliği ile iş birliği içinde geliştirilmiştir.

Çocuk hizmetlerini ve çocuklara yönelik harcamaların dağılımını belirlemek için sekiz belediyenin bütçelerinin analizi yapılmıştır. Bu deneyim diğer belediyelerle de paylaşılmıştır. Çocuklar için yapılan yerel harcamalar hakkında veri toplayacak ve belediyelerin performanslarını değerlendirip karşılaştırmalarını sağlayacak çevrim içi bir platform üzerinde çalışmalara başlanmıştır.

UNICEF, ASHB ve Türk Kızılayı, Avrupa Birliği, Amerika Birleşik Devletleri ve Norveç'ten sağlanan fonlarla Mülteciler için Şartlı Eğitim Yardımı (ŞEY) Programı'nı yürütmeye devam etmiştir.

Bu program, savunmasız durumdaki ailelere ekonomik destek sağlayarak ve koruma hizmetlerine ihtiyaç duyan çocukları tespit ederek eğitime katılımın teşvik edilmesinde bir kez daha hayati bir rol oynamıştır

“

Tüm eğitim kademelerindeki 625.901 çocuk için düzenli iki aylık ödemeler ve altı aylık ek ödemeler yapılmıştır. 2020-2021 eğitim-öğretim yılında, Türkiye’deki okullara kayıtlı mülteci çocukların yüzde 90’ı ŞEY’den yararlanmıştır.”

Program çeşitli şekillerde genişletilmiş, geliştirilmiş ve iyileştirilmiştir. Yapılan ek ödemeler, özellikle okulu bırakma riski altında olan daha büyük çocukların okula kayıt ve devamlılığını teşvik ederek 564.403 çocuğa fayda sağlamıştır. Mülteciler için ŞEY programı ile Türk vatandaşlarına yönelik ulusal ŞEY programı arasındaki sinerji güçlendirilmiştir.

SYDV ile ortaklaşa olarak UNICEF, Hatay’ın bazı ilçelerindeki tüm savunmasız durumdaki mülteci ve ev sahibi topluluk hanelerine bir defaya mahsus nakit yardımı sağlanan ve 11.010’u çocuk olmak üzere 22.924 kişinin faydalandığı bir kış programını da uygulamıştır.

İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu personeline çocuk ve kadın hakları ihlallerinin izlenmesi ve raporlanması konusunda eğitim verilmiştir.

Çocuk hakları ve refahının izlenmesi

UNICEF, çocuk haklarının hayata geçirilmesindeki eksikliklerin giderilmesi amacıyla Türkiye'deki çocukların durumunun yakından izlenmesini sağlamak için çalışmaktadır. Bu görev aşağıdakilerin yapılmasıyla gerçekleştirilmektedir:

- çocukların durumu hakkında istatistiksel ve diğer kanıtların oluşturulması çabalarına katkıda bulunmak
- Çocuk haklarının izlenmesinden sorumlu kamu kurumlarının yanı sıra ilgili STK'larla görüşmek ve onları desteklemek.
- 2021 yılında UNICEF, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ile iş birliği yaparak çocuklarla ilgili daha fazla istatistik üretilmesini sağlamaya çalışmıştır. UNICEF, diğer BM kuruluşlarıyla birlikte, 2022-2026 Resmî İstatistik Programı'nın geliştirilmesi için girdi sağlamış ve çocuklarla ilgili istatistiklerin ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının (SKA'lar) izlenmesi için gerekli diğer istatistiklerin eksik olduğu alanları vurgulamıştır.

Çocuk koruma göstergelerinin ölçümünü uluslararası standartlara uygun olarak iyileştirmek amacıyla TÜİK, UNICEF, Adalet Bakanlığı ve ASHB arasında bir diyalog başlatılmıştır. UNICEF, Strateji ve Bütçe Başkanlığı ve ASHB, hane halkı anketleri ve idari verileri kullanarak çocukların çok boyutlu iyi olma halinin ölçümünü geliştirmek için bir Çocuk Araştırma Projesi başlatmıştır.

UNICEF, Avrupa Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatının (EUROSAI) çabaları doğrultusunda, SKA'ların belediye düzeyinde denetlenmesine ilişkin olarak Sayıştay'a yönelik bir oryantasyon oturumuna katılmıştır.

UNICEF ayrıca Koç Üniversitesi ile çocukların dâhil olduğu kanıt oluşturma çalışmaları konusunda etik düzenleyici çerçevelerin, normların ve standartların gözden geçirilmesi konusunda ve Ankara Hacettepe Üniversitesi ile doğum kaydı, istihdam, üreme sağlığı ve çocuk yaşta evlilik gibi konuları kapsayan 'Türkiye'de Yaşayan Suriyeli Mültecilerin Demografik Profili ve Sosyal Zorluklar' başlıklı çalışmanın başlatılması konusunda iş birliği yapmıştır.

UNICEF, Kamu Denetçiliği Kurumunun (KDK) çocukların çocuk hakları konusundaki bilgilerini artırmaya ve ihlallerin bildirilmesini teşvik etmeye yönelik çabalarını desteklemiştir. Çocuk hakları materyalleri geliştirilmiş, hizmet içi eğitim verilmiş ve KDK'nin Çocuk Hakları Stratejisi'nin ara dönem değerlendirmesi yapılmıştır.

UNICEF, TBMM'nin çocuk hakları alt komisyonu ile bilgi ve deneyim alışverişinde bulunmuş ve çocuk koruma kanununun çocuk dostu versiyonunun (Türkçe ve Arapça olarak) hazırlanması ve yaygınlaştırılmasını ile alt komisyonun çocuk işçiliği konusundaki çalışmalarını desteklemiştir.

“

İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu personeline çocuk ve kadın hakları ihlallerinin izlenmesi ve raporlanması konusunda eğitim verilmiştir.”

UNICEF, barolar ve çocuk hakları için çalışan STK'lar da dahil olmak üzere sivil toplum aktörleri arasında iş birliğini kolaylaştırıcı adımlara da destek vermiş ve Türkiye'nin yaklaşan BM Çocuk Hakları Komitesi incelemesi hakkında bu kurumları bilgilendirmiştir.

UNICEF Türkiye,
Nisan ayındaki Aşı Haftası
boyunca rutin aşılama
mesajlarıyla yaklaşık
1,9 milyon
kişiye ulaşmıştır.

Mesajın Anlaşılmasını Sağlamak

UNICEF Türkiye'nin bir diğer önemli hedefi de çocukların ihtiyaçları ve refahı konusunda farkındalığı artırmak ve bu farkındalığı sürdürmek, karar alıcıları ve politika yapıcılarını, medyayı ve kamuoyunu bilgilendirmek, insanları çocuklar için harekete geçmeye ve bağış yapmaya teşvik etmektir. Bu, UNICEF'in tüm çocuk haklarının tanınması ve bu hakların korunması için gereken davranış, politika ve hizmetlerin benimsenmesi ve içselleştirilmesi yönündeki genel talebine de katkıda bulunmaktadır.

2021 yılında UNICEF, üst düzey etkinlikler, kitle iletişim araçları, sosyal medya kampanyaları ve iletişim materyalleri aracılığıyla Türkiye'deki çocuk hakları konularını savunmaya devam etmiştir. Temalar arasında EÇE, aşılama, pozitif ebeveynlik, eğitime erişim, gençlerin katılımı, sosyal içerme, çocuk yaşta evlilik, çocuk işçiliği, çevrim içi çocuk koruma ve iklim değişikliğinin çocuklar üzerindeki etkisi yer almıştır.

UNICEF Türkiye, UNICEF'in 75. yılı dönümü vesilesiyle önde gelen televizyon kanalları ve gazetelerle yapılan söyleşiler de dâhil olmak üzere geleneksel medyada 2.385 kez yer almıştır. Yıl dönümü ayrıca Ankara'nın merkezindeki Cermodern galerisinde iklim değişikliğinin çocuklar üzerindeki etkisine değinen bir sanat sergisiyle kutlanmıştır.

UNICEF Türkiye'nin sosyal medya kanallarındaki toplam takipçi sayısı 818.855'e ulaşırken, web sitesi 1.004.574 kez ziyaret edilmiştir. Dünya Çocuk Günü'nde (20 Kasım) 110 influencer ve destekçi ile gerçekleştirilen çevrim içi etkinlikler, UNICEF Türkiye sosyal medya hesapları üzerinden 76,9 milyon katılımcıya ulaşmıştır.

“

UNICEF'in sosyal medya kanallarında kutlanan diğer özel günler arasında Çocuk Bayramı (23 Nisan), Anneler Günü, Dünya Mutluluk Günü, Dünya Kadınlar Günü, Dünya Kız Çocukları Günü ve Kadına Yönelik Şiddete Karşı 16 Günlük Aktivizm yer almaktadır. ”

UNICEF Türkiye, Nisan ayındaki Aşı Haftası boyunca rutin aşılama mesajlarıyla yaklaşık 1,9 milyon kişiye ulaşmıştır. Haziran ayında UNICEF, ASHB ile iş birliği içinde ülke çapında bir #EbeveynlikAyı kampanyası yürütmüştür.

UNICEF Türkiye tarafından üretilen medya içerikleri arasında 'Suriye'de savaşın on yılı'ndan UNICEF tarafından desteklenen bir dizi programa ilişkin videolara kadar çeşitli konularda 16 video yer almaktadır. 'Gençlik Masalları' projesine katılan gençler tarafından 25 videonun hazırlanması için de destek sağlanmıştır.

Pandemi sırasında çocukların ev temelli etkinlikleri için on bir multimedya 'Dijital Hikâyeler' üretilmiştir. UNICEF ve ortaklarının çalışmalarını ve başarılarını vurgulayan etkinliklerin medyada ve sosyal medyada geniş yer bulması sağlanmıştır. Bunlar arasında ŞEY Programı'nın üçüncü aşamasının duyurulması, 'EÇE Hizmetlerinin Kalitesinin ve Erişiminin Artırılması Projesi'nin başlatılması, UNICEF Avrupa ve Orta Asya Bölge Direktörü'nün Türkiye ziyareti, UNICEF İtalya İyi Niyet Elçisi'nin Gaziantep ziyareti, Kilis'te bir Gençlik Merkezi'nin açılışı, Çocuk Yoksulluğu Konferansı ve İş Danışma Kurulu'nun açılış toplantısı yer almaktadır.

Kasım ayında
düzenlenen
Ulusal Çocuk Forumu'na

81 ilden **200** ergen
çevrim içi olarak katılmış ve
40 çocuk danışma
kurulu üyesi Ankara'da bir
araya gelmiştir.

Ek: 2021-2025 yılları için Türkiye-UNICEF iş birliği programı

UNICEF'in Türkiye'deki tüm çalışmaları 2021-2025 Türkiye-UNICEF Ülke Programı'na dayanmaktadır. Bu program ulusal öncelikler doğrultusunda hazırlanmıştır. Ayrıca, Türkiye hükümeti ile Birleşmiş Milletler ülke ekibini oluşturan Birleşmiş Milletler kuruluşları arasında 2021-2025 yılları için mutabık kalınan Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma İş Birliği Çerçevesi (UNSDCF) hedeflerine katkıda bulunmaktadır.

Programda çok sektörlü bir yaklaşım benimsenmektedir. Diğer bir deyişle, 'sağlık', 'eğitim' vb. konulara odaklanmak yerine, farklı yaş gruplarındaki kız ve erkek çocukların bütüncül gelişimini ve refahını desteklemeyi amaçlamaktadır. Aynı zamanda, bütüncül sosyal hizmetler ve çocuk koruma hizmetleri ile yatırım ve hesap verebilirliğin artırılmasının önemine özel vurgu yapılmaktadır.

Programın dört ana çıktısı şunlardır:

Program, dışarıda kalma veya geride bırakılma riski en yüksek olan en dezavantajlı çocuklara güçlü bir şekilde odaklanmaktadır. Ağırlıklı olarak Suriye krizinin etkileriyle ilgili olan insani yardım faaliyetleri ayrı olarak ele alınmamaktadır; programın tüm bölümlerine entegre edilmiştir.

Program, çok sayıda çocuğun hayatına dokunabilmek için mevcut sistemleri güçlendirmeyi ve Türkiye'nin çocuklara eşitlikçi ve kapsayıcı hizmetler ve fırsatlar sunma kapasitesini daha da geliştirmeyi amaçlamaktadır. Diğer stratejiler arasında politika yapımına katkıda bulunmak ve çocuk haklarına saygı duyan ve bu hakları yerine getiren kurumsal ve sosyal normları, davranışları ve uygulamaları teşvik etmek yer almaktadır.

Programın amaçları doğrultusunda UNICEF, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, kilit bakanlıklar (bunların genel müdürlükleri ve taşra birimleri ile birlikte) ve diğer merkezi devlet kurumları ile yakın iş birliği içindedir. Aynı zamanda belediyeler, STK'lar ve üniversiteler de dâhil olmak üzere yerel yönetimlerle ortaklıklarını artırmaktadır. 'Sonuç odaklı iş' (B4R) yaklaşımı programa entegre edilmiştir ve özel sektörle daha fazla iş birliği yapılmasını gerektirmektedir.

“

UNICEF ve diğer BM kuruluşları çalışmalarını eşgüdüm içerisinde yürütmekte ve aralarındaki sinerjilerden azami ölçüde yararlanmaktadır. UNSDCF altında UNICEF Sosyal İçerme Sonuçları Grubunun başkanlığını yürütmektedir. Ayrıca özellikle veri ve izleme ve değerlendirme alanlarında da aktif olmuştur.”

UNICEF Türkiye, etkinliğini ve verimliliğini artırmak ve mali tasarruf sağlamak için sürekli çaba sarf etmektedir. Düzenli iç denetimler gerçekleştirmekte ve tavsiyeleri uygulamaktadır. Şu anda çevresel ayak izini azaltmak ve iklim değişikliği ve çevre konusundaki programlarını geliştirmek için çaba sarf etmektedir.

Bu arada UNICEF Türkiye, uluslararası bilgi alışverişi yoluyla ve İstanbul'daki UNICEF bölge ofisinin çalışmalarını kolaylaştırarak ve destekleyerek diğer ülkelerdeki çocukların haklarına ve refahına katkıda bulunmaktadır. 2021 yılında, diğer UNICEF ofisleri adına acil durum malzemeleri tedarik ederek, Suriye, Afganistan ve diğer çeşitli ülkelerdeki çocuklara fayda sağlamıştır.

Bu raporda yer verilen faaliyetler aşağıda belirtilen destekçilerin değerli katkılarıyla hayata geçirilmiştir.

Hükümetler

Almanya Hükümeti
Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti
İsveç Hükümeti
Norveç Hükümeti

Avrupa Birliği

Avrupa Sivil Koruma ve İnsani Yardım
Genel Müdürlüğü (ECHO GM)
Avrupa Komşuluk Politikası ve Genişleme Müzakereleri
Genel Müdürlüğü (NEAR GM)

UNICEF Milli Komiteleri

UNICEF Danimarka Milli Komitesi
UNICEF İsveç Milli Komitesi
UNICEF İtalya Milli Komitesi
UNICEF Hollanda Milli Komitesi
UNICEF Türkiye Milli Komitesi

unicef
her çocuk için

 unicefturkiye unicefturkiye unicefturk

unicef.org/turkiye